

Diergeneesmiddelen

Inspectieresultaten 2020

Zorgvuldig gebruik van diergeneesmiddelen levert een bijdrage aan voedselveiligheid, diergezondheid, dierenwelzijn en milieu. De NVWA voert jaarlijks diergeneesmiddeleninspecties uit om de risico's afdoende te beheersen.

In deze factsheet staan de resultaten van de inspecties in 2020 bij de diverse houders van dieren, veterinairen en vergunningsplichtigen (handelaren en/of producenten van diergeneesmiddelen). Inspecties worden uitgevoerd op basis van meldingen en projecten.

De NVWA controleert of veterinairen, handelaren en veehouders zich houden aan de regels voor diergeneesmiddelen. Afhankelijk van de aard en ernst van de overtreding kan de NVWA gebruikmaken van strafrecht, bestuursrecht, of veterinair tuchtrecht als de zorgvuldigheid van handelen door een dierenarts in het geding is. Daarnaast kan de NVWA in geval van bepaalde overtredingen de benodigde extra controles en (laboratorium)onderzoeken in rekening brengen bij de veehouder.

Wettelijk kader

EU-regelgeving:

[Verordening \(EU\) nr. 37/2010](#) maximale residulimieten (MRL's) voor residuen van diergeneesmiddelen

[Verordening \(EG\) nr. 470/2009](#) residuen van diergeneesmiddelen

[Verordening \(EU\) nr. 2017/625](#) betreffende officiële controles en andere officiële activiteiten die worden uitgevoerd om de toepassing van de levensmiddelen- en diervoederwetgeving en van de voorschriften inzake diergezondheid, dierenwelzijn, plantgezondheid en gewasbeschermingsmiddelen te waarborgen

[Richtlijn 96/22/EG](#) verbod op het gebruik van groeibevorderaars

[Richtlijn 2001/82](#) diergeneesmiddelenrichtlijn

Nationale wetgeving:

[Wet dieren](#)

[Besluit diergeneesmiddelen](#)

[Regeling diergeneesmiddelen](#)

[Besluit diergeneeskundigen](#)

[Regeling diergeneeskundigen](#)

[Besluit houders van dieren](#)

[Regeling houders van dieren](#)

Meldingen en projecten

Vanuit verschillende bronnen worden meldingen gedaan bij de NVWA. Aangezien de NVWA risicogericht werkt, wordt er een keuze gemaakt in de op te pakken meldingen op basis van de risico's die aan de melding zijn verbonden. Het aantal maatregelen dat hieruit voortvloeit is dan ook niet direct representatief voor het naleefniveau binnen de verschillende sectoren.

De meldingen zijn als volgt onderverdeeld:

- Nationaal plan residuen. Dit betreft positieve uitslagen vanuit het door de NVWA uitgevoerde en EU-verplichte residuonderzoek in levende dieren en producten van dierlijke oorsprong.
- meldingen voedselketeninformatie vanuit slachthuizen. Dit betreft twijfels over de juistheid van de door de houder aangeleverde informatie.
- overige meldingen over diergeneesmiddelen.

Projecten worden altijd uitgevoerd op basis van steekproeven, omdat de relevante sectoren te groot zijn om alle bedrijven te controleren. Steekproeven worden risicogebaseerd of aselekt genomen; dit hangt af van de scope van een project. In 2020 zijn de volgende projecten uitgevoerd:

- Zelfcontrole varkenshouders
- Handel in diergeneesmiddelen

Nationaal plan residuen (NPR)

In het kader van het EU-monitoringsprogramma Nationaal plan residuen worden monsters genomen op primaire bedrijven en slachthuizen. Hierbij kan gedacht worden aan monsters van dierlijke producten zoals melk, eieren en vlees, maar ook aan monsters van organen zoals lever, nier en ogen. Andere voorbeelden van te bemonsteren stoffen zijn haar, urine en drinkwater. Naar aanleiding van die monsternamen ontvangt de NVWA van Wageningen Food Safety Research (WFSR) of via het Rapid Alert System for Food and Feed (RASFF) die uitslagen waarbij residuen of verboden stoffen zijn aangetroffen. Deze uitslagen worden beoordeeld en uitgezet voor een fysieke inspectie. Tijdens de inspectie wordt de oorzaak van de aanwezigheid van de gevonden stof achterhaald en worden andere onderdelen met betrekking tot diergeneesmiddelen geïnspecteerd.

Tabel 1: resultaten inspecties naar aanleiding van Nationaal plan residuen

diersoort	aantal	akkoord	niet akkoord
Varkens	12	2	10
Melkvee	5	1	4
Vleeskalveren	2	1	1
Pluimvee	1	0	1
Totaal	20	4	16

Interventies

Inspecties die niet akkoord zijn, kennen verschillende interventiewijzen. Dit noemen we ook wel het opleggen van een maatregel. Dit kan een mondelinge waarschuwing (MW) of schriftelijke waarschuwing (SW) zijn. Ook kan er een rapport van bevindingen (RvB) worden opgemaakt waaruit een bestuurlijke boete of bestuursrechtelijke maatregel volgt. Tevens kan een proces-verbaal (PV) worden opgemaakt.

Tabel 2: interventies naar aanleiding van inspecties Nationaal plan residuen

diersoort	aantal	mondelijke waarschuwing	schriftelijke waarschuwing	rapport van bevindingen	proces- verbaal
Varkens	10	0	1	9	0
Melkvee	4	0	0	4	0
Vleeskalveren	1	0	0	1	0
Pluimvee	1	0	0	1	0
Totaal	16	0	1	15	0

Varkens

Het betroffen overtredingen op het gebied van administratieve verplichtingen (logboek), het toepassen van diergeneesmiddelen, MRL-overschrijding en het onjuist of onvolledig invullen van het voedselketeninformatieformulier (VKI).

Melkvee

Het betroffen overtredingen op het gebied van administratieve verplichtingen, het toepassen van diergeneesmiddelen, MRL-overschrijding en het onjuist of onvolledig invullen van het VKI-formulier.

Vleeskalveren

Het betrof een overtreding op het gebied van MRL-overschrijding.

Pluimvee

Het betrof een overtreding op het gebied van administratieve verplichtingen, MRL-overschrijding en het onvolledig invullen van het VKI-formulier.

Meldingen Voedselketeninformatie (VKI)

De houder van een te slachten dier levert, gekoppeld aan het dier, de voedselketeninformatie (VKI) aan bij het slachthuis. Hierin verklaart hij dat het dier gezond is en veilig geslacht kan worden. Op het formulier staat tevens vermeld welke medicatie het dier in de voorafgaande periode heeft gehad en of het ziek is geweest.

De toezichthoudende dierenarts op het slachthuis beoordeelt de aangeleverde informatie op het voedselketeninformatieformulier (VKI-formulier). Bij twijfels over de juistheid van de aangeleverde VKI wordt een onderzoek ingesteld. Dit kan leiden tot het afkeuren van het dier voor de voedselconsumptie en tot een fysieke inspectie op het primaire bedrijf. Van elk dier dat wordt geslacht, moeten relevante gegevens worden aangeleverd. Dit is, afhankelijk van de diersoort, voorgeschreven voor individuele dieren of per koppel. Het toezicht op de VKI is zodanig ingericht dat alleen ernstige afwijkingen in het VKI-formulier leiden tot een fysieke inspectie. De resultaten van deze inspecties zijn dus niet representatief voor de naleving op het gebied van VKI, maar het geeft wel een nalevingsbeeld.

Tijdens de inspectie wordt de juistheid van de VKI onderzocht en worden andere onderdelen met betrekking tot diergeneesmiddelen geïnspecteerd.

Tabel 3: resultaten inspecties naar aanleiding van meldingen VKI

toezichtsgebied	aantal	akkoord	niet akkoord
Varkens	5	2	3
Pluimvee	7	6	1
Melkvee	133	37	96
Schapen/geiten	2	0	2
Vleeskalveren	2	1	1
Overige bedrijven/particulieren	2	1	1
Totaal	151	47	104

Tabel 4: interventies inspecties meldingen VKI

toezichtsgebied	aantal	mondelijke waarschuwing	schriftelijke waarschuwing	rapport van bevindingen	proces-verbaal
Varkens	3	0	0	3	0
Pluimvee	1	0	1	0	0
Melkvee	96	2	61	31	0
Schapen/geiten	2	1	1	0	0
Vleeskalveren	1	0	0	1	0
Overige bedrijven/particulieren	1	1	0	0	0
Totaal	104	4	63	35	0

Toelichting melkvee: tijdens 1 inspectie bleek dat het VKI toch juist was ingevuld. Tijdens een andere inspectie is vanwege gebrek aan bewijs besloten om het onderzoek af te breken. Dit verklaart het verschil in de som van het aantal interventies en de som van MW, SW, RvB en PV samen.

Varkens

In 2 gevallen is de behandeling met een diergeneesmiddel niet op het VKI-formulier vermeld. Daarnaast is er in reactie op een VKI-melding 1 inspectie bij een vleesvarkenshouder uitgevoerd. Deze is niet akkoord bevonden. Het betrof een overtreding op het gebied van het toepassen van diergeneesmiddelen. De varkenshouder had in verband met de levertijd van de varkens een diergeneesmiddel korter toegepast dan in de registratie van dat middel is bepaald. De verkorte behandelduur stond wel als zodanig op het VKI-formulier vermeld.

Pluimvee

Het betrof een koppel pluimvee met zichtbaar opgezette, verdikte en ontstoken hakken. De gezondheidsstatus was niet als zodanig op het VKI-formulier vermeld.

Melkvee

Het betroffen overtredingen op het gebied van de (administratieve) verplichtingen rondom het gebruik van antibiotica, het toepassen van diergeneesmiddelen (wachtermijn niet in acht genomen) en overige administratieve verplichtingen. Overtredingen met betrekking tot de overige administratieve verplichtingen zijn het niet (juist en volledig) invullen van het logboek en/of het VKI-formulier, het niet bewaren van facturen en het onjuist aanleveren van leveringsgegevens aan de database.

In oktober 2020 is aan alle melkveehouders in Nederland een brief over de VKI verstuurd. In deze brief is het belang van een juist en volledig ingevuld VKI-formulier benadrukt. Ook is toegelicht welke informatie de melkveehouder op het VKI dient te vermelden.

Schapen/geiten

1 inspectie betrof een schaap dat ter slacht werd aangeboden met zowel een conventioneel als een elektronisch merk, die niet met elkaar overeen kwamen. Doordat niet kon worden achterhaald welk nummer feitelijk aan het schaap toebehoorde, was het schaap niet-identificeerbaar. Hierdoor kon de VKI niet worden geverifieerd en is het karkas ter destructie aangeboden. De andere inspectie betrof een melkgeit waarvan het VKI-formulier onjuist en onvolledig was ingevuld.

Vleeskalveren

Het betrof een kalf met een afgebonden staart op het slachthuis. Bij dit kalf was het gebruik van pijnstillers niet op het VKI-formulier vermeld.

Overige bedrijven/particulieren

Dit betrof een waterbuffel waarbij door de houder een diergeneeskundige handeling was verricht die niet op het VKI-formulier was vermeld.

Overige diergeneesmiddelen meldingen

De NVWA krijgt jaarlijks meldingen over diergeneesmiddelen, zowel op het gebied van handel, voorschrijven als toepassen. Deze meldingen worden beoordeeld en waar nodig uitgezet voor een inspectie. Meldingen kunnen onder andere binnenkomen via de medewerkers van de NVWA, Douane, erfbetreders, bedrijven en burgers die direct melden aan de NVWA.

Tabel 5: resultaten inspecties naar aanleiding van meldingen overige diergeneesmiddelen

toezichtsgebied	aantal	akkoord	niet akkoord
Varkens	1	1	0
Gedomesticeerd wild	2	0	2
Kleine huisdieren	1	0	1
Melkvee	2	2	0
Paarden	2	2	0
Schapen/geiten	1	0	1
Vleeskalveren	1	1	0
Pluimvee	1	0	1
Veterinair	21	7	14
Vergunningsplichtigen	41	11	30
Overige bedrijven/particulieren	2	1	1
Totaal	75	25	50

Tabel 6: interventies inspecties meldingen overige diergeneesmiddelen

toezichtsgebied	aantal	mondelijke waarschuwing	schriftelijke waarschuwing	rapport van bevindingen	proces- verbaal
Gedomesticeerd wild (damherten)	2	0	0	2	0
Kleine huisdieren	1	0	1	0	0
Overige bedrijven/particulieren	1	0	0	1	0
Schapen/geiten	1	0	0	1	0
Pluimvee	1	1	0	0	0
Veterinair	14	0	4	5	3
Vergunningsplichtigen	30	0	1	28	1
Totaal	50	1	6	37	4

Toelichting Veterinair: tijdens 1 inspectie is vanwege gebrek aan bewijs besloten om het onderzoek af te breken (dit betrof een onderzoek bij een persoon niet zijnde dierenarts). Een andere inspectie had betrekking op de verdenking van het vervalsen van een recept, maar onderzoek wees uit dat daar geen sprake van was. Dit verklaart het verschil in de som van het aantal interventies en de som van MW, SW, RvB en PV samen.

Gedomesticeerd wild (damherten)

Naar aanleiding van een melding van de politie is een inspectie uitgevoerd bij een houder van damherten. Tijdens inspectie bleek dat er geen logboek aanwezig was. Dit is een overtreding op het gebied van de administratieve verplichtingen. Tijdens deze inspectie zijn ook verdovingspijltjes en een injectiespuit aangetroffen en meegenomen voor nader onderzoek. Uit dit onderzoek bleek dat er tevens sprake was van een overtreding met betrekking tot het voorhanden hebben van diergeneesmiddelen (onjuiste kanalisatie).

Kleine huisdieren

Inzake een melding is er 1 inspectie bij een dierenasiel uitgevoerd; deze is niet akkoord bevonden. De melding betrof het aanwezig zijn van diergeneesmiddelen die op recept waren afgegeven aan een bepaald dier, terwijl dit dier inmiddels niet meer in het asiel aanwezig was. Dit is een overtreding op het gebied van het voorhanden hebben van diergeneesmiddelen (onjuiste kanalisatie).

Overige bedrijven/particulieren

Reagerend op een melding is er 1 inspectie uitgevoerd bij een particulier; deze is niet akkoord bevonden. Het betrof een particulier die antibiotica afleverde aan andere particulieren. Dit is een overtreding op het gebied van het voorhanden hebben van diergeneesmiddelen (onjuiste kanalisatie).

Schapen/geiten

Er is op basis van een melding 1 inspectie uitgevoerd bij een houder van schapen en/of geiten. Deze houder hield niets in het logboek bij met betrekking tot de toegediende diergeneesmiddelen. Daarmee werd niet aan een administratieve verplichting voldaan.

Pluimvee

Aangaande een melding is er 1 inspectie uitgevoerd bij een houder van vleeskuikens; deze is niet akkoord bevonden. Het betrof een overtreding op het gebied van administratieve verplichtingen (leveringsgegevens aan database niet akkoord).

Veterinair

Op basis van meldingen zijn er 21 inspecties uitgevoerd bij personen die veterinaire handelingen hebben verricht; 14 hiervan zijn niet akkoord bevonden. 1 inspectie betrof het niet juist bijhouden van de administratie met betrekking tot het toepassen van de cascaderegeling. Daarnaast was er een dierenarts die diergeneesmiddelen afleverde aan een tuincentrum, waarbij niet werd voldaan aan de (administratieve) verplichtingen rondom het afleveren van diergeneesmiddelen. 3 overtredingen hadden te maken met het door de dierenarts afleveren van diergeneesmiddelen aan een vogelopvang, waarbij er geen dier was onderzocht en er geen diagnose was gesteld, terwijl dat voor afgifte van deze diergeneesmiddelen wel is voorgeschreven. Voor deze overtredingen zijn ook berechtingsrapporten ten behoeve van het Veterinair Tuchtcollege opgemaakt. In eerste instantie zijn er 3 rapporten van bevindingen opgemaakt. Omdat dit later onjuist bleek, is dit gewijzigd in 2 processen-verbaal en 1 schriftelijke waarschuwing. Hierdoor ligt het totaal aantal uitgevoerde inspecties dus lager dan op basis van de afdoeningen zou worden verwacht.

Daarnaast waren er 2 overtredingen die betrekking hadden op kleine huisdieren. De 1e overtreding had betrekking op het door een dierenarts bewaren van diergeneesmiddelen in een dierenasiel, terwijl dat voor deze middelen niet was toegestaan. De 2e overtreding had te maken met het toepassen van een 3^e-keus-antibiotica, zonder dat de keuze werd onderbouwd door een antibiogram. 1 overtreding had betrekking op de diersoort varken, waarbij de dierenarts de uitgevoerde behandelingen niet volledig in de visitebrieven beschreef. Ten slotte had 1 overtreding betrekking op de diersoort paard, waarbij een hoefsmid een diergeneesmiddel toepaste, terwijl die handeling met dat diergeneesmiddel aan de dierenarts is voorbehouden.

Vergunningsplichtigen

Naar aanleiding van meldingen zijn er 41 inspecties uitgevoerd bij vergunningsplichtigen (handelaren en/of producenten), waarvan 11 akkoord zijn bevonden. 30 inspecties waren niet akkoord. Het betrof hier onder andere afwijkingen met betrekking tot het voorhanden hebben van niet-vergunde diergeneesmiddelen en het voorhanden hebben zonder (juiste) vergunning. Ook was er sprake van het afleveren zonder (juiste) vergunning, het onjuist bereiden, het op een onwettige wijze reclame maken, het niet-naleven van de vergunningsvoorschriften, het onjuist etiketteren en het op onjuiste wijze in- of uitvoeren van diergeneesmiddelen.

Cascade

In Nederland mag men alleen een diergeneesmiddel toepassen bij een dier als dit middel is vergund voor die diersoort én voor de betreffende aandoening.

Het toepassen van diergeneesmiddelen in strijd met de vergunningsvoorschriften is wettelijk verboden.

Alleen om een dier onaanvaardbaar lijden te besparen en wanneer er geen diergeneesmiddel voor de betreffende diersoort en indicatie is vergund, is afwijken van de vergunningsvoorschriften door de dierenarts volgens een vastgesteld stappenplan toegestaan (Cascaderegeling, Besluit diergeneeskundigen). De dierenarts mag dan een ander (dier)geneesmiddel gebruiken.

Zelfcontrole varkenshouders

De zelfcontroleverplichting met betrekking tot het gebruik van diergeneesmiddelen en verboden stoffen is wettelijk ingesteld en verplicht voor houders van landbouwhuisdieren. Dit om te voorkomen dat er dierlijke producten in de voedselketen komen met residugehalten boven toegestane maxima, of die verboden stoffen bevatten. Veehouders kunnen op 2 manieren voldoen aan deze verplichting:

- 1) door deel te nemen aan een zelfcontroleprogramma van een kwaliteitssysteem; of
- 2) door zelf een zelfcontroleprogramma met monsternamen en analyse in te richten en uit te voeren.

De veehouder toont de NVWA aan hoe zij voldoet aan deze verplichting.

Varkenshouders die niet waren aangesloten bij een zelfcontroleprogramma van een kwaliteitssysteem zijn in 2019 via een brief geïnformeerd en een aselekt getrokken groep niet-deelnemers is telefonisch geïnspecteerd. In 2020 is het overzicht met niet-deelnemers vernieuwd. Hierbij zijn unieke bedrijfsnummers (UBN's), die in 2019 waren geïnspecteerd en UBN's die niet meer actief leken te zijn, verwijderd. Dit resulteerde in 13 UBN's die vervolgens eveneens zijn uitgezet voor telefonische inspectie.

In dit project zijn bedrijven niet geselecteerd op bedrijfsniveau, maar op basis van UBN. Dit is gedaan omdat men zich bij het kwaliteitssysteem kan aanmelden op UBN-niveau. Een bedrijf kan meerdere UBN's hebben.

UBN

Een UBN is een uniek nummer voor iedere locatie met runderen, varkens, schapen of geiten. Locaties waar paardachtigen normaal langer dan 30 dagen blijven, moeten ook een UBN hebben. Voor locaties met bedrijfsmatig gehouden konijnen, pluimvee, broedeieren of huisdieren is ook een UBN nodig. De regels voor bedrijfsmatige activiteiten met huisdieren gelden voor alle huisdieren. Dus voor vogels, reptielen, amfibieën, vissen, honden, katten en overige zoogdieren zoals hamsters en konijnen. Raadpleeg voor meer informatie over het UBN de [website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland](#).

Tabel 7: resultaten project zelfcontrole varkenshouders

resultaten project zelfcontrole varkenshouders	aantal
Akkoord (varkenshouder niet actief)	6
Akkoord (varkenshouder actief)	3
Akkoord (varkenshouder actief) na telefonisch contact	4
Totaal	13

6 bedrijven bleken niet actief; deze zijn alle akkoord bevonden. 2 van deze bedrijven waren al in 2018 gestopt, 2 andere in 2019. Een ander bedrijf was enkele weken voor inspectie gestopt. Daarnaast was er 1 kleinschalige hobbyhouder met enkele minivarkens die niet waren bestemd voor de slacht. Aangezien deze minivarkens niet als voedselproducerende dieren werden gehouden of verhandeld, was de zelfcontroleverplichting hier niet van toepassing.

7 bedrijven waren nog actief; 3 hebben zich naar aanleiding van de brief aangesloten, de overige 4 bedrijven hebben zich, na telefonisch contact met de inspecteur, aangemeld bij een van de sectorale zelfcontroleprogramma's.

Handel in diergeneesmiddelen

In het kader van het project 'Handel in diergeneesmiddelen' zijn er inspecties uitgevoerd bij groothandelaren in diergeneesmiddelen met een groothandelsvergunning (GL-vergunning). Deze inspecties zijn uitgevoerd om zicht te blijven houden op de handel in diergeneesmiddelen en om een beeld te krijgen van de naleving van de vergunningsvoorschriften door de vergunninghouders. Gelet op de maatregelen vanwege het coronavirus zijn de inspecties bij deze vergunninghouders op afstand uitgevoerd. Tijdens de inspecties is onder meer gekeken naar de verantwoording van de goederenstroom binnen de groothandel en het uitsluitend afleveren aan vergunninghouders.

Tabel 8: resultaten informatietraject Handel in diergeneesmiddelen

GL-vergunninghouders	aantal
Actief als groothandel	4
Actief als groothandel, maar geen handel en/of geen diergeneesmiddelen aanwezig.	2
Niet actief als groothandel	2
Totaal	8

Er zijn 8 inspecties uitgevoerd bij groothandelaren in diergeneesmiddelen, al deze inspecties zijn akkoord bevonden. 4 van de 8 bedrijven waren daadwerkelijk actief als groothandel. Bij 2 van deze bedrijven vond er op het moment van inspectie geen handel plaats en/of waren er geen diergeneesmiddelen aanwezig. Bij 1 groothandel bleken de facturen van de afgeleverde diergeneesmiddelen niet volledig. Zo waren het registratienummer, het partijnummer en de uiterste gebruiksdatum niet vermeld. Met de betrokkenen zijn afspraken gemaakt om de uitgaande facturen aan te passen zodat deze aan de gestelde voorwaarden voldoen.

Conclusie overall beeld

In 2020 zijn er diverse inspecties uitgevoerd op basis van meldingen en projecten. De geïnspecteerden waren veehouders, particulieren, veterinairen en vergunninghouders. Afwijkingen die werden aangetroffen waren divers van aard. Het betrof onder andere afwijkingen op het gebied van het voorschrijven, afleveren, voorhanden hebben en toepassen van diergeneesmiddelen, administratieve verplichtingen, diergeneeskundige handelingen en VKI. Deze bevindingen zijn vergelijkbaar met de inspectieresultaten van 2019 op het gebied van diergeneesmiddelen. De NVWA analyseert de bevindingen om een beter beeld te krijgen van de oorzaken van het niet-naleven. Hierdoor kan de NVWA gericht optreden en/of specifieke naleefhulp bieden.

Conclusie VKI melkveehouders

Met betrekking tot de VKI is er in oktober 2020 een brief naar melkveehouders gestuurd om hen te wijzen op het belang van een juist en volledig VKI-formulier. In deze brief wordt ook uitgelegd welke informatie op het VKI-formulier vermeld dient te worden. Op een later moment wordt gemeten of een daling zichtbaar is in het aantal VKI-meldingen melkvee.

Conclusie zelfcontrole varkens

De naleving is verbeterd doordat meer varkenshouders voldoen aan de zelfcontroleverplichting op residuen van diergeneesmiddelen en verboden stoffen.